

*Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság
Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság*

2023/0273(NLE)

2.4.2024

AJÁNLÁSTERVEZET

az Uniónak az Energia Charta Egyezményből való kilépéséről szóló tanácsi határozattervezetről
(06509/2024 – C9-0059/2024 – 2023/0273(NLE))

Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság
Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság

(Közös bizottsági eljárás – az eljárási szabályzat 58. cikke)

Előadók: Anna Cavazzini, Marc Botenga

Az eljárások jelölései

- * Konzultációs eljárás
- *** Egyetértési eljárás
- ***I Rendes jogalkotási eljárás (első olvasat)
- ***II Rendes jogalkotási eljárás (második olvasat)
- ***III Rendes jogalkotási eljárás (harmadik olvasat)

(Az eljárás típusa a jogszabálytervezetben javasolt jogalaptól függ.)

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT JOGALKOTÁSI ÁLLÁSFOGLALÁS-TERVEZETE	5
INDOKOLÁS	6
ANNEX: ENTITIES OR PERSONS FROM WHOM THE RAPPORTEURS HAVE RECEIVED INPUT	9

AZ EURÓPAI PARLAMENT JOGALKOTÁSI ÁLLÁSFOGLALÁS-TERVEZETE

az Uniónak az Energia Charta Egyezményből való kilépéséről szóló tanácsi határozattervezetről
(06509/2024 – C9-0059/2024 – 2023/0273(NLE))

(Egyetértés)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a tanácsi határozat tervezetére (06509/2024),
 - tekintettel az 1994. december 17-én Lisszabonban aláírt Energia Charta Egyezményre és különösen annak 47. cikkére,
 - tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 194. cikkének (2) bekezdése, 207. cikke (4) bekezdésének első albekezdése és 218. cikke (6) bekezdése második albekezdése a) pontjának v. alpontja értelmében a Tanács által benyújtott, egyetértésre irányuló kérelemre (C9-0059/2024),
 - tekintettel eljárási szabályzata 105. cikkének (1) és (4) bekezdésére és 114. cikkének (7) bekezdésére,
 - tekintettel a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság és az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság által az eljárási szabályzat 58. cikke alapján folytatott közös tanácskozásokra,
 - tekintettel a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság és az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság ajánlására (A9-0000/2024),
1. hozzájárul az Uniónak az Energia Charta Egyezményből való kilépéséhez;
 2. utasítja elnökét, hogy továbbítsa álláspontját a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok, illetve az Energia Charta Egyezmény szerződő felei kormányainak és parlamentjeinek.

INDOKOLÁS

Az Energia Charta Egyezmény az energiaágazatra alkalmazandó többoldalú kereskedelmi és beruházási megállapodás, amelyet 1994-ben írtak alá és 1998-ban lépett hatályba. Az Európai Unió az Euratommal, 23 uniós tagállammal, Japánnal, Svájjal, Törökországgal, valamint a Nyugat-Balkán és a volt Szovjetunió országainak többségével együtt – Oroszország és Belarusz kivételével, amelyek 1994-ben aláírták az Egyezményt, de soha nem ratifikálták azt – szerződő fele az Energia Charta Egyezménynek.

Tizenegy tagállam (Németország, Franciaország, Spanyolország, Hollandia, Olaszország, Lengyelország, Szlovénia, Luxemburg, Dánia, Írország, Portugália) és az Egyesült Királyság – amelyek az európai lakosság több mint 70%-át képviselik – már döntött az Energia Charta Egyezményből való kilépés mellett. Az EU kilépése a következő logikus lépés.

Az Energia Charta Egyezmény a multinacionális vállalatok által az országokkal szemben indított perekre leggyakrabban felhasznált beruházási szerződés, és a beruházó és állam közötti vitarendezési ügyek száma évről évre növekszik. 2023. december 1-jén 162 ismert beruházási választottbírói ügy volt folyamatban az Energia Charta Egyezmény alapján, amelyek mintegy 70%-a az Energia Charta Egyezményen alapuló, beruházásokkal kapcsolatos, EU-n belüli választottbírói ügy volt. Egyre több jogi eljárás irányul környezetvédelmi intézkedésekre.

A tudósok többször figyelmeztettek arra, hogy a súlyos éghajlati válságok elkerülése érdekében fel kell gyorsítanunk a fosszilis tüzelőanyagok fokozatos kivonását és a lehető leggyorsabban át kell térnünk a megújuló energiára. A fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos beruházásoknak az Energia Charta Egyezmény keretében történő védelme közvetlen ellentétben áll azzal, hogy el kell távolodnunk a széntől, az olajtól és a gáztól, valamint egyéb éghajlat-politikákkal. Az Energia Charta Egyezmény lehetővé tette a fosszilis tüzelőanyagokkal foglalkozó multinacionális vállalatok számára, hogy bepereljék az európai kormányokat, amelyek olyan politikákat hajtottak végre, amelyek célja a fosszilis tüzelőanyagok fokozatos megszüntetése vagy az igazságos energetikai átmenet előmozdítása. A közelmúltbeli esetek azt igazolják, hogy az Energia Charta Egyezmény nemcsak az éghajlatvédelmi intézkedéseknek áll az útjában, hanem az államokat is akadályozza abban, hogy kezelni tudják az energiaválságot és az átmenetet. 2021-ben az RWE és az Uniper német szénipari cégek 2,4 milliárd EUR kártérítést követeltek a holland kormánytól a 2030-as szénkivonási határidő alatt. 2022-ben Olaszországot arra kötelezték, hogy fizessen 250 millió EUR kártérítést a Rockhopper brit olajvállalatnak azért a döntéséért, hogy megtiltja a part menti olajipari fejlesztéseket, amit az olasz tengerparti közösségek elítéltek. Végül, 2023 novemberében a Klesch Group Holdings Limited olajvállalat minimum 95 millió EUR-ra perelte az EU-t, Németországot és Dániát az (EU) 2022/1854 tanácsi rendelet alapján bevezetett, a magas energiaárak gazdasági hatásainak ellensúlyozására bevezetett extraprofit-adók miatt.

Az EU-nak az Energia Charta Egyezményből való kilépésére irányuló javaslat annak az eredménye, hogy számos szövetség évek óta szorgalmazza egy olyan egyezményből történő kilépést, amely a fosszilis tüzelőanyagokkal foglalkozó multinacionális vállalatok pénzügyi érdekeit védi a szabályozási autonómia és a társadalmi szempontokat ténylegesen figyelembe vevő éghajlatvédelmi átállás rovására. 2021-ben több mint 1 millió európai polgár szólította fel az uniós országokat, hogy lépjenek ki az Energia Charta Egyezményből. Klímaaktivisták,

szakszervezetek, tudósok, akadémikusok és sok társadalmi mozgalom fogott össze, hogy felfedjék az Egyezményben rejlő kockázatokat, és ismételten felszólították az országokat a kilépésre. Ezenkívül az Európai Parlament az Energia Charta Egyezmény korszerűsítésének eredményéről szóló, 2022. november 24-i állásfoglalásában felszólított az Energia Charta Egyezményből való kilépésre.

Mivel az Energia Charta Egyezmény az 1990-es évek óta nem esett át jelentős aktualizáláson, 2018 novemberében egy korszerűsítési folyamatot kezdeményeztek annak érdekében, hogy az összhangba kerüljön a Párizsi Megállapodás elveivel, a fenntartható fejlődés követelményeivel és az éghajlatváltozás elleni küzdelemmel, valamint a modern beruházásvédelmi normákkal.

A korszerűsített Energia Charta Egyezmény javasolt szövege azonban nincs összhangban a Párizsi Megállapodással¹, az európai klímarendellel², vagy az európai zöld megállapodás³ célkitűzéseivel. A korszerűsített szöveg nem felel meg az EU nemzetközi beruházási politikájának jövőjéről szóló, 2022. június 23-i európai parlamenti állásfoglalás kulcsfontosságú elemeinek sem, amelyek szerint az Energia Charta Egyezménynek haladéktalanul meg kell tiltania „a fosszilis tüzelőanyagokkal foglalkozó beruházók számára, hogy eljárást indítsanak a szerződő felek ellen a fosszilis tüzelőanyagok Párizsi Megállapodás szerinti kötelezettségvállalásaikkal összhangban történő kivezetésére irányuló szakpolitikák követése miatt”. A korszerűsített Energia Charta Egyezmény nem győzte meg a tagállamok minősített többségét a Tanácsban, ezért az EU nem kapott felhatalmazást arra, hogy elfogadja az aktualizált szöveget az Energia Chartáról szóló, 2022 novemberi konferencián.

Ezenkívül mindaddig, amíg az Európai Unió továbbra is tagja az Energia Charta Egyezménynek, még azok az uniós tagállamok is beperelhetők az uniós politikák végrehajtása miatt, amelyek már kiléptek az Egyezményből.

Ezért az előadók úgy vélik, hogy az, hogy az EU az Energia Charta Egyezmény szerződő fele maradjon, nem opció, és üdvözlük az Uniónak az Energia Charta Egyezményből való kilépésére vonatkozó bizottsági javaslatot.

Az előadók felkérlik a Bizottságot, hogy a hatályvesztésre vonatkozó rendelkezés negatív hatásainak korlátozása és az EU-n belüli viták hatékony megelőzése érdekében továbbra is támogassa az összes tagállam összehangolt kilépését.

Az előadók arra kérik a Bizottságot, hogy folytassa erőfeszítéseit annak érdekében, hogy konszenzusra jusson a tagállamokkal egy olyan közös megállapodásról, amely kodifikálná azt az értelmezést, hogy az Energia Charta Egyezmény nem alkalmazandó, és nem volt célja, hogy valamely tagállam és egy másik tagállam befektetője közötti, az adott tagállamban az utóbbi által végrehajtott beruházásról folytatott viták során alkalmazzák. Továbbá kérik a Bizottságot, hogy lépjen kapcsolatba a partnerországokkal, és tegyen javaslatot egy második megállapodásra, amely lehetővé teszi az Energia Charta Egyezményből kilépni kívánó nem

¹ Az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezménye Feleinek 21. Konferenciáján Párizsban, 2015. december 12-én elfogadott megállapodás (Párizsi Megállapodás).

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.) a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (európai klímarendelet).

³ A Bizottság 2019. december 11-i közleménye az európai zöld megállapodásról (COM(2019)0640).

uniós szerződő felek számára, hogy viszonyossági alapon semlegesítsék a hatályvesztésre vonatkozó rendelkezést.

**ANNEX: ENTITIES OR PERSONS
FROM WHOM THE RAPPORTEURS HAVE RECEIVED INPUT**

Pursuant to Article 8 of Annex I to the Rules of Procedure, the rapporteur Anna Cavazzini and the rapporteur Marc Botenga declare that they have received input from the following entities or persons in the preparation of the draft report:

Table 1. Input received by Anna Cavazzini

Entity and/or person
Climate Action Network Europe (CAN Europe)
DG ENER, European Commission

Table 2. Input received by Marc Botenga

Entity and/or person
Climate Action Network Europe (CAN Europe)
Friends of the Earth Europe

The lists above are drawn up under the exclusive responsibility of the rapporteurs.